

Ärendenummer: 2009-04

Datum: 2009-10-15

Utredare: Micha Velasco

Utredning avseende olaglig Hotell- och konferensverksamhet i Örebro kommun

Förevarande fall har Företagarombudsmannen tagit upp i anledning av rapporten "Kommunala bolag – Laglöst land".

Beskrivning av fallet

I rapporten "Kommunala bolag – Laglöst land" har 17 kommunala bolag i Sverige granskats. Ett av dessa bolag är Kilsbergen i Örebro AB, Örebro kommun.

Av Kilsbergens hemsida framgår att bolagets mål är ” .. att utveckla oss till att vara en av de bästa konferensanläggningarna och även att utvecklas till att bli det självklara valet för ett hälsocentrum.”¹

Redan när bolaget bildades 2005 var Kommunens avsikt att driva upp bolaget för att sedan försälja verksamheten inom tre år. Någon sådan försäljning förefaller dock inte vara planerad efter snart fyra års drift av anläggningen.

Av årsredovisningarna 2005-2008 framgår att bolaget de senaste fyra åren erhållit över nio miljoner kronor i koncernbidrag från huvudägaren, Örebro rådhus AB. Kilsbergen har under denna tid gått med förlust på över tio miljoner kronor.²

Det framgår mycket klart att Kilsbergen bedriver en hotell- konferens- och restaurangverksamhet. Bolaget marknadsför sig aktivt och vill även ha fler utländska besökare.

---

¹ Bolagets hemsida den 15 oktober 2009, http://www.kilsbergen.se/Vision_.html

² Årsredovisningar 2005, 2006, 2007 och 2008 för Kilsbergen i Örebro AB

Inför rapporten ”Kommunala bolag – Laglöst land” begärdes de 10 senaste avtalen ut som avsåg kommunal försäljning av tjänster och/eller varor till privata företag. Kilsbergen svarade inte på vår första begäran den 12 mars 2009 utan först efter påminnelse inkom de begärda avtalen den 5 maj 2009.

Företagarombudsmannen har vid en genomgång av ett urval av Kilsbergens avtal funnit exempel på relativt omfattande försäljning av tjänster till privata företag. Kilsbergen vänder sig alltså inte enbart till den egna kommunens organisation eller kommunens medlemmar.

Gällande rätt

En kommuns allmänna befogenheter framgår av 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900). Där stadgas att kommuner själva får ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett landsting eller någon annan.

Den kommunala kompetensen omfattar såväl kommunal förvaltning liksom kommunala bolag vilket framgår av 3 kap. 16 § kommunallagen.

Enligt 2 kap. 7 § kommunallagen får kommuner driva näringsverksamhet, om den drivs utan vinstsyfte och går ut på att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna i kommunen.

2 kap. 1 § Tryckfrihetsförordningen stadgar kommuners skyldighet att lämna ut allmänna handlingar, den så kallade handlingsoffentligheten.

Enligt 2 kap. 3 § Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska vad som föreskrivs i TF om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndighet i tillämpliga delar också gälla handlingar hos bl.a. aktiebolag där kommuner utövar ett rättsligt bestämmande inflytande.

En begäran om utlämnande av allmänna handlingar ska handläggas skyndsamt. Enligt JO är två veckors handläggning att anse som för långt tid.³

Företagarombudsmannens bedömning

Kilsbergen är ett typexempel när en kommun bedriver verksamhet som faller utanför den kommunala kompetensen. Praxis har mynnat ut i att en kommun får bedriva eller stödja hotellverksamhet när det saknas alternativ på orten.⁴ En slagning på internet gav resultatet att det i Örebro i oktober 2009 fanns 55 hotell⁵ samt 30 konferenslokaler.⁶ Detta ger vid handen att verksamheten i Kilsbergen måste betraktas som olaglig.

Det är svårt att förstå varför Örebro kommun måste bedriva hotell- och konferensverksamhet. Fullgoda alternativ måste anses finnas på orten. När kommunen dessutom marknadsför sig mot utlandet samt företag i hela Sverige kan inte kommunens invånare anses utgöra den viktigaste målgruppen.

Örebro kommuns medlemmar subventionerar i nuläget kommunal konferens- och hotellverksamhet som skulle kunna drivas privat. Denna subvention träffar såväl andra kommunmedlemmar som inhemska och utländska företag.

Vad gäller Kilsbergens hantering av allmänna handlingar kan det ses som en konsekvens av att bolaget inte har de rutiner som krävs av ett kommunalt bolag.

Det är ett stort problem om kommunala bolag inte respekterar tryckfrihetsförordningen och handlingsoffentligheten. Det är ett demokratiproblem oavsett om det handlar om okunskap eller nonchalans.

---

³ JO 1981/82 s. 282 och JO:s beslut den 20 juni 2009 i ärende nummer 4039-2008

⁴ Regeringsrätten Rå 1995 ref. 98 Ett sedan länge förlustdrabbat hotell beviljades stöd och det ansågs att avsaknaden av hotell på centralorten och näringslivets behov gjorde att beslutet ej stred mot kommunallagen. Se även prop. 1990/91:117 s 116f, s 153

⁵ http://gulasidorna.eniro.se/query?what=cs&header_code=R1000185&search_word=hotell&geo_area=%F6rebro&from=web_comp_morehits&stq=50

⁶ http://gulasidorna.eniro.se/query/what/cs/search_word/konferens/geo_area/%F6rebro/header_code/R100099

Om en myndighet inte följer lagar och regler får det till följd att det allmännas förtroende för rättsstaten skadas. Idag saknas sanktioner mot kommuner och kommunala bolag som bryter mot lag vilket är anmärkningsvärt.

Företagarombudsmannen vill med denna utredning belysa Örebro kommuns olagliga verksamhet och verka för en försäljning. En sådan försäljning måste gå ut på den öppna marknaden för att garantera ett marknadspris vid försäljningen.

Det är Företagarombudsmannen ambition att belysa kommuner som bryter mot lagen och snedvrider konkurrensen. Företagarombudsmannen kommer även i fortsättningen att driva frågor där konkurrensen sätts ur spel och dessutom arbeta för att ett sanktionssystem för kommuner och myndigheter införs. Ett bättre företagarklimat gynnar alla.

Företagarombudsmannen, en del av Den Nya Välfärden, verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige. Företagarombudsmannens huvudsakliga uppgift är att ge uppmärksamhet och publicitet åt konkreta exempel på brister i företagarklimatet. Företagarombudsmannen har en styrelse bestående av företagare, ekonomer och publicister som på ideell basis leder verksamheten. Företagarombudsmannen genomför utredningar både på eget initiativ och efter anmälan. Anmälare kan vara företagare, politiker, journalister eller andra samhällsmedborgare som har reagerat på fall där företagande försvåras på grund av brister i lagstiftning, föreskrifter eller myndighetsutövning.